

Ο Ιερός Χρυσόστομος και οι Χρυσόστομοι της Μεσσηνίας

[Μητροπολιτικό Έργο](#) / [Ι.Μ. Μεσσηνίας](#)

Για έναν περίπου αιώνα, και συγκεκριμένα από το έτος 1945, η έορτή του Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, αποτελεί, για τὴν Μεσσηνία, ὄχι ἀπλᾶ μία ἀκόμη ἐκκλησιαστικὴ έορτή, ἀλλὰ “έορτῶν έορτή, καὶ πανήγυρις πανηγύρεων”, ἀφοῦ ἡ Ἱερὰ Μητρόπολη Μεσσηνίας ἀξιώθηκε νὰ ἔχει, τοὺς χρόνους αὐτοὺς, τρεῖς Ποιμενάρχες οἱ ὁποῖοι φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

- *Του Αρχιμανδρίτου Φιλίππου Χαμαργιά (Πρωτοσυγκέλλου Ιεράς Μητροπόλεως Μεσσηνίας)*

Ἀναμφίβολα ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος ἀποτέλεσε στοὺς αἰῶνες, ὑπόδειγμα ἀφιερώσεως στὴν ποιμαντικὴ διακονία, κοσμώντας μὲ τὸ ἔργο, τὴν ἠθικὴ καὶ τὴ διδασκαλία του τὴν Ἐκκλησία. Στὴ μοναχικὴ του ζωὴ ἀσκήθηκε μὲ περισυλλογή, αὐτοεξέταση καὶ προσευχή. Ὅλη του ἡ ζωὴ ἦταν ἀφιερωμένη στὴ θυσία καὶ στὴν προσφορά. Ἐστρεψε τὴν προσοχή του στὴν ἄσκηση τῆς φιλανθρωπίας περιθάλλοντας στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας ὅσους εἶχαν ἀνάγκη.

Μεγάλη σημασία είχε για τὸν Ἱερὸ Χρυσόστομο ἡ Παιδεία. Ἐλεγε ὅτι σκοπὸς τῆς Παιδείας εἶναι ἡ μετάληψη ἀγιότητος καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἀποβλέπει στὴ διόρθωση καὶ ὄχι στὴν τιμωρία.

Στὰ πρότυπα βήματα αὐτοῦ τοῦ μεγάλου ἀγίου βάδισαν καὶ οἱ δύο τελευταῖοι καὶ συνεχίζει νὰ βαδίζει καὶ ὁ νῦν Ποιμενάρχης τῆς Μεσσηνίας. Ὁ Χρυσόστομος ὁ Α΄ (Δασκαλάκης) προέστη τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ 1945 ἕως τὸ 1961, σὲ δύσκολες καὶ μεταβατικὲς ἐποχὲς τόσο γιὰ τὴν Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἑλληνικὴ κοινωνία.

Ὁ ἀεικίνητος Δεσπότης, ὁ Δεσπότης τῶν ἔργων καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ ταλαιπωρημένο ἀπὸ τὴν Κατοχὴ καὶ τὸν ἐμφύλιο σπαραγμὸ, ποιμνιό του, ὑπῆρξε ἄξιος διάδοχος τοῦ πάτρωνος ἀγίου του καὶ ἐφάρμοσε τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «χαίρειν μετὰ τῶν χαιρόντων καὶ κλαίειν μετὰ τῶν κλαιόντων».

Θεματοφύλακας καὶ τηρητὴς τῶν ἱερῶν παραδόσεων τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑπῆρξε ταπεινὸς ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐπεδίωκε νὰ χαρίσει τὴν χαρὰ στὸν πονεμένο συνάνθρωπο, χωρὶς καμμία προβολή. Ἐκανε πράξη τὰ διδάγματα τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως δείχνοντας, ὅπως οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ θεολογικὸς λόγος διαχρονικῶς πρέπει ἐμπράκτως νὰ βοηθᾷ τὸν ἄνθρωπο, ἀφοῦ προβλήματα ὑπάρχουν σ' ὅλες τὶς ἐποχές.

Ὁ Χρυσόστομος Δασκαλάκης ὑπῆρξε ἔργῳ καὶ λόγῳ προφητικὸς, ἀφοῦ ἔκανε πράξη τοὺς λόγους, ποὺ θὰ γράψει πενήντα περίπου ἔτη ἀργότερα, ὁ μετέπειτα ἀναλαβὼν τὴν διαποίμανση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας Σεβ. Μητροπολίτης Χρυσόστομος Γ΄ (Σαββάτος): «Ὁ ὀρθόδοξος θεολογικὸς λόγος, μέσα στὴν τεράστια κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ κρίση ποὺ μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα, πρέπει νὰ προβάλλει τὴν Ἐκκλησία ὡς θεσμὸ ποὺ στέκεται στὸ πλευρὸ τῶν καταπιεσμένων καὶ τῶν πτωχῶν, ποὺ δραστηριοποιεῖται ὀλοκληρωτικὰ μὲ στόχο τὴν ἀνακούφιση καὶ τὴν σωτηρία τοῦ σημερινοῦ καὶ προβληματισμένου ἀνθρώπου» .

Μᾶς ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ πρῶην Παραμυθίας Τίτος: «Ὁ Χρυσόστομος Δασκαλάκης ἀφῆκεν ἐποχὴν δι' ὅσων θαυμαστῶν ἔργων ἐπετέλεσε. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ θ' ἀναγραφῇ εἰς τὰς δέλτους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας. Οὗτος ὑπῆρξε μεγάλη ἐκκλησιαστικὴ μορφή, ἀπαράμιλλος εἰς πίστιν, ἀγάπην καὶ ἔνθεον ζῆλον πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, υπέροχος πνευματικὸς ἡγέτης, ποιμάνας τὸ θεοσεβὲς αὐτοῦ ποιμνιον θεοφιλῶς» (1).

Ἦταν Κυριακὴ τοῦ Θωμά, 16 Ἀπριλίου 1961, ὅταν οἱ καμπάνες τῆς Μεσσηνίας ἤχοῦσαν χαρμόсуна γιὰ τὴν ἑναρξιν τοῦ Ὁρθοῦ. Μετὰ ἀπὸ λίγη ὥρα ὅμως τὶς

χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες, διαδέχθηκαν οί πένθιμες ένημερώνοντας τό χριστεπώνυμο πλήρωμα τής τοπικῆς Ἐκκλησίας ὅτι ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος Δασκαλάκης, αἰφνιδίως καὶ ἁώρως, “ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν τοῦ βίου χρέος”.

Τὸ πένθος τοῦ λαοῦ τής Μεσσηνίας, ἀπὸ τὴν ἀπώλεια τοῦ μακαριστοῦ Χρυσοστόμου τοῦ Α΄ (Δασκαλάκη), ἦλθε νὰ ἀπαλύνει ἡ ἐκλογή τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου Β΄ (Θέμελη) τοῦ ἀπὸ Θαυμακοῦ. Ἡ δράση καὶ ἡ ποιμαντικὴ προσφορά τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου ὡς Ποιμενάρχου τής ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας, ἀλλὰ καὶ ὡς Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ, Βοηθοῦ στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ἔχει ἀποτυπωθεῖ “χρυσοῖς γράμμασι”, στὴν νεώτερη Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.

Ἐπιτέλεσε σημαντικὸ ἔργο στὴν Μητρόπολη Μεσσηνίας σὲ μιὰ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία οἱ κάτοικοι τής ἐπαρχίας αὐτῆς ἀντιμετώπιζαν σημαντικὰ οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ προβλήματα. Ἀνασυγκρότησε τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα καὶ Κληροδοτήματα. Ἀναζωογόνησε τὸ θεῖο κήρυγμα καὶ ὀργάνωσε Κατηχητικὰ Σχολεῖα σὲ ὅλες τὶς πόλεις καὶ κωμοπόλεις τής Μεσσηνίας. Ἀνήγειρε Κέντρο Νεότητας στὴν Καλαμάτα καὶ πολλὰς ἐνοριακὰς Στέγες.

Ἀναστήλωσε καὶ συντήρησε τὶς ἱερὰς Μονὰς καὶ μερίμνησε γιὰ τὴν καταγραφή καὶ ἔκδοση τής ἱστορικῆς τους διαδρομῆς καὶ τῶν κειμηλίων τους. Ἰδρυσε τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο καὶ Ἀρχεῖο ὅπου συγκέντρωσε ἱερὰς εἰκόνες, ἔγγραφα καὶ ἄλλα κειμήλια τής Μητροπόλεως του καθὼς ἐπίσης καὶ Βιβλιοθήκη. Προήδρευσε σὲ πλεῖστα Διοικητικὰ Συμβούλια πνευματικοῦ φιλανθρωπικοῦ καὶ κοινωνικοῦ σκοποῦ. Σημαντικὴ ὑπῆρξε ἡ προσφορά του στὴν τοπικὴ κοινωνία κατὰ τὴν περίοδο τῶν σεισμῶν τοῦ Σεπτεμβρίου 1986 καὶ κυρίως μετὰ ἀπὸ αὐτούς, μὲ τὴν καθημερινὴ παρουσία του πνευματικῇ, ἠθικῇ καὶ κυρίως ὑλικῇ στοὺς σεισμοπλήκτους Μεσσηνίους καὶ μὲ τὴν ἀναστήλωση, ἀνέγερση πολλῶν σεισμοπλήκτων Ναῶν, Ἰδρυμάτων καὶ Μονῶν.

Ὑπῆρξε φιλάνθρωπος ἱεράρχης καὶ ἡ προσφορά του στὸν ἀναγκεμένο λαὸ τῆς Μεσσηνίας ὑπῆρξε ἀρκετὰ μεγάλη. «Ἐξέχουσα καὶ πολυτάλαντος προσωπικότης, ἐργατικὸς καὶ ἀσκητικὸς στὴν βιοτὴ του, ἰδιαίτερη ἐκκλησιαστικὴ παρουσία καὶ αὐστηρὸς τηρητὴς τῶν ἰδεωδῶν καὶ τῶν κανόνων...» (2). Ἡ ἐκκλησιαστικὴ δράση του ἀναγνωρίστηκε ἀπὸ πολλοὺς ἱεράρχες στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικὸ μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χαρακτηρίζεται ὡς ὁ “Πρύτανης” τῆς Ἱεραρχίας.

Τρίτος κατὰ σειρά, Μητροπολίτης Μεσσηνίας, φερώνυμος τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου, καὶ ὄχι τυχαῖα, ὁ κατὰ τὰ τελευταῖα δεκαοκτῶ ἔτη Ποιμενάρχης μας κ. Χρυσόστομος Γ΄ (Σαββᾶτος), τὸν Ποιμένα πὺ θέτει “τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων”, τὸν Ἀπόστολο, Διδάσκαλο καὶ Εὐαγγελιστὴ τῆς Ἀγάπης καὶ τοῦ Ἡθους τοῦ Χρυσορρήμονος πατρός.

Εἶναι ὁ οδηγὸς καὶ σημαιοφόρος τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς θυσίας ὑπὲρ τῶν ἄλλων. Εἶναι ὁ ὄντως Χρυσόστομος, ὁ διαλλακτικὸς, ὁ συνεκτικὸς καὶ ὁ δυναμικὸς ἐκφραστὴς τοῦ Ὁρθοδόξου Λόγου καὶ Πνεύματος, ὁ διδάσκαλος τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστήμης, ὁ ὁποῖος δὲν στέκεται στὶς περγαμηνὲς πὺ τὸν συνοδεύουν, οὔτε στὶς ἐπευφημίες πὺ τοῦ προσφέρουμε, ἀλλὰ ὄντας συνειδητοποιημένος Ἄνθρωπος πάνω ἀπ’ ὅλα, ἀγωνίζεται καὶ ἀγωνιᾷ, γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα. Εἶναι ἡ λαμπάδα ἡ ἄσβεστος πὺ φωτίζει τὰ σκοτεινὰ μονοπάτια τῶν πνευματικῶν μας ἀναζητήσεων.

Ἀπαντες λοιπὸν οἱ ὑπ’ αὐτοῦ ὡδηγούμενοι καὶ φωτιζόμενοι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἀναφωνοῦμε πρὸς τὸν Δεσπότην καὶ Θεόν, τοὺς ἐν σκηναῖς Δικαίων Χρυσόστομον Α΄ καὶ Χρυσόστομον Β΄ ἀνάπαυε εἰς αἰῶνας αἰώνων, τὸν δὲ Χρυσόστομον Γ΄ κράτυνε, στήριξον καὶ “χάρισαι ταῖς ἀγίαις σου Ἐκκλησίαις ἐν εἰρήνῃ, σῶρον, ἔντιμον, ὑγιᾶ μακροημερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας”.

(1): Τίτου Ἐμμ. Ματθαιάκη, Μητροπολίτου πρ. Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου, *Χρυσόστομος Δασκαλάκης Μητροπολίτης Μεσσηνίας (1906-1961)*, Ἀθῆναι 1982

(2): Εὐθυμίου Θεοδωροπούλου, Ἀρχιμανδρίτου, *Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος Θέμελης (1918-2007) «Ἐν γραφαῖς»*, Καλαμάτα 2022, σελ. 27, ἔργο τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ τὴν πληρέστερη βιογραφία τοῦ Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου Θέμελη.